Nyílt levél válaszul Rétvári Bence, EMMI parlamenti államtitkár közlésére: „Hat év alatt megfeleződött az óvodákban, általános iskolákban és középiskolákban a hátrányos helyzetű gyermekek száma”

A meghatározások változtatása még nem módosítja a tényeket.

„Hat év alatt megfeleződött az óvodákban, általános iskolákban és középiskolákban a hátrányos helyzetű gyermekek száma … míg a 2010/2011-es tanévben 476 ezer ilyen fiatal volt (a teljes létszám 28,5 százaléka) hátrányos helyzetű, addig a 2015/2016. tanévben csak 212 ezer (az összlétszám 14 százaléka).” (http://www.weborvos.hu/egeszsegpolitika/ki_lehet_e_kerulni_a/233731/)

Hat év alatt. Tehát a viszonyítási év 2010. A csökkenés mértéke cseppet sem meglepő. A hátrányos helyzet definícióját ugyanis 2013-ban megváltoztatták, az új kritériumok alapján sokkal kevesebb gyerek került a „hátrányos” kategóriákba. 2013. szeptemberéig a fogalmat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-a szabályozta. Ezt módosította a 2013. évi XXVII. törvény 45. §-a. 2013. szeptembere előtt minden olyan gyerek hátrányos helyzetűnek számított. aki a család szegénysége miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, RGYK-ra volt jogosult. A 2013/2014-es tanév kezdetétől már az új definíció lépett életbe. Az RGYK-ra jogosultság, vagyis az alacsony jövedelem mellett a besoroláshoz más hátrány is kell, vagy a szülők alacsony iskolai végzettsége, vagy tartós munkanélkülisége, vagy elégtelen lakáskörülmények. A hátrányos helyzetűek csoportjába sorolódáshoz egy plusz hátrány kellett, a halmozottan hátrányos helyzethez meg (a korábbi egy plusz baj helyett) legalább kettő. A hátrányos helyzetű gyerekek száma tehát már a definíció módosítása miatt csökkent. Tovább zsugorította a szegénynek, RGYK-ra jogosultnak minősített gyerekek számát, hogy 2009 óta befagyasztották azt a jövedelmi küszöböt, ami alatt valaki szegénynek számít. A régi definíció alapján a hátrányos helyzetű gyerekek száma az utolsó nyilvános, 2014. évi adat szerint is közelítette az 500 ezret, miként 2010-ben. A definíció-váltásból adódó következményt előre lehetett tudni. Ugyanígy ma akár előre is közölheti a kormányzat: jövőre még kevesebb lesz a hátrányos helyzetű gyerekek száma a közoktatásban. Még néhány kisebb feltétel módosítás és néhány év lassú infláció mellett lassan eltűnhetnek a hátrányos helyzetű gyerekek. Legalábbis a kormányzati közleményekben, papíron és statisztikai jelentésekben. A valóságban e közben a szegénységi arányok a gyerekeknél az utóbbi 1-2 évben (a közmunka segítségével) valamit csökkentek, de a mélyszegénységben, az átlagjövedelem 40 százaléka alatt élők aránya folyamatosan nő.

„Kitért arra is, hogy már a GDP több mint 4 százalékát fordítják családtámogatásokra, ez a 2,4 százalékos OECD-átlagnál jóval magasabb, ráadásul folyamatosan emelkedik, 2010-től 2017-re majdnem másfélszeresére nőttek a családtámogatások.” (http://www.weborvos.hu/egeszsegpolitika/ki_lehet_e_kerulni_a/233731/)

Jó lenne tudni, milyen támogatási formákat ért a nyilatkozó családtámogatások alatt. A rendelkezésre álló nyilvános adatok alapján a pénzbeli családtámogatásokra fordított összeg 2009 óta folyamatosan csökken. A minden gyerek számára elérhető, a családtámogatások körében legnagyobb állami kiadást

jelentő családi pótlék 2008 óta változatlan összegű, reálértéke jelentősen csökkent. A GDP %-ában mért aránya a költségvetési adatok szerint 2008-ban 1,36%, 2017-ben a 0,8%-ot is alig haladja meg. A családi pótlék lassan alig kerül többe, mint a gyerekek utáni családi jövedelemadó kedvezmény. Ezt azonban nem csak az alacsony jövedelműek nem tudják igénybe venni, hanem az átlagos, sőt a fölött kereső sokgyermekesek többsége sem.

„Szólt arról is, hogy az ingyenes gyermekétkeztetést a kormány kötelezővé tette az önkormányzatok számára, és a szükséges forrást is biztosítják a feladathoz. Jelezte: ennek megfelelően jövőre 74 milliárd forintot adnak erre, az idei 71,7 milliárd után."
(http://www.weborvos.hu/egeszsegpolitika/ki_lehet_e_kerulni_a/233731/)

Nem az ingyenes étkeztetést tette kötelezővé a kormány, az már szerencsére sok éve elérhető a közoktatás intézményeiben. A 2000-es évek elején jellemző fokozatos kiterjesztés azonban megállt az általános iskola nyolcadik osztályánál, a középiskolásokra ma sem terjed ki a térítésmentes iskolai étkeztetés, ők csak 50 százalékos kedvezményre jogosultak. Akkor mi vált kötelezővé? A szünidei étkeztetés. Ez egyrészt előrelépés, hiszen már nem csak a nyári iskola szünetre vonatkozik az ingyenes étkeztetés elérhetősége. Másrészt visszalépés is, mert éppen a hátrányos helyzet új definíciójával a kormányzat beszűkítette az iskolai szünetekben ingyenes étkezésben részesülők körét. Persze megengedi a jogszabály a „csak" RGYK-s gyerekek ellátását is, de ehhez nincs központi költségvetési támogatás, ezt az önkormányzatoknak kell finanszírozniuk, ha úgy döntenek, hogy enni szeretnének adni az egyszerűen szegény gyerekeknek is. Csak tudjuk, hogy ezek a gyerekek általában nem a jobb helyzetű városokban, falvakban élnek, hanem szegény apró- és kistelepüléseken, ahol az önkormányzat is szegény. Nekik viszont 2015 óta mindenre kevesebb pénzük van, mint korábban.

Az eddig nem említett adatokkal kapcsolatban is sok kérdésünk lenne. A lényeg az, hogy **pontatlan adatokkal az igazság elfedhető, de nem megváltoztatható.**

Gyerekesély Egyesület

2016. szeptember 11.